

Domain Name System (DNS)

Petr Grygárek

© 2005 Petr Grygárek, FEI VŠB TUOstrava, Počítačové sítě (Bc.)

1

Domain Name System

- jmenná služba používaná v Internetu
- mapování logických ("doménových") jmen na IP adresy
 - (a další mapování)
- RFC 1034, 1035 definují koncepci, jmenný prostor a protokol klient(resolver)-server, (resp. server-server)
- využívá distribuovanou databázi, DNS servery
 - ("name servery", "jmenné servery")

© 2005 Petr Grygárek, FEI VŠB TUOstrava, Počítačové sítě (Bc.)

2

Doménová jména

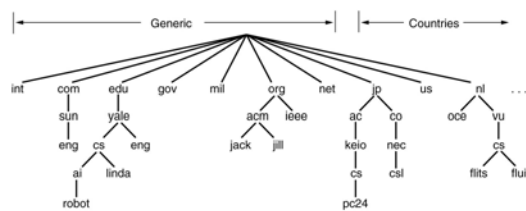
- hierarchická (stromová) struktura jmenného prostoru
 - každý uzel lze identifikovat doménovým jménem
 - doména - skupina jmen se společnou pravou stranou
 - kořenem stromu doména "."
- doménové jméno vytvořeno spojením jména uzlu stromu se všemi jmény uzlů na cestě ke kořeni, oddělovačem tečka
 - délka komponenty max. 63 znaků
 - celková délka jména max. 256 znaků
 - case insensitive
 - dnes snahy o rozšíření použitelné znakové sady (používat s rozmyslem !)

© 2005 Petr Grygárek, FEI VŠB TUOstrava, Počítačové sítě (Bc.)

3

Strom doménových jmen

- domény nejvyšší úrovně:
 - generické domény: .edu, .com, .mil, .gov, .net, .org
 - označení států: .cz, .uk, .at, ...

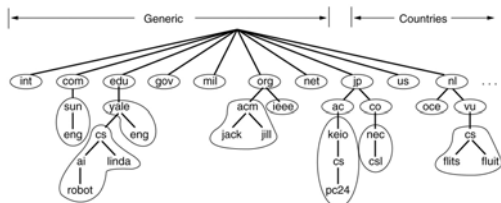

© 2005 Petr Grygárek, FEI VŠB TUOstrava, Počítačové sítě (Bc.)

4

Zóna

- část stromu uložená na jednom DNS serveru (a spravovaná separátně)
- DNS server je autoritativní pro domény obsažené v jím spravované zóně

© 2005 Petr Grygárek, FEI VŠB TUOstrava, Počítačové sítě (Bc.)

5

Vyhledávání v DNS databázi

- Provádí SW klienta („resolver“) nebo rekurzivní DNS server
- Po komponentech jména, začíná se od root serverů
 - Jejich adresy nakonfigurovány pevně v DNS resolvech
- Při dotazu na jméno, které není pod správou dotazovaného NS:
 - Odmítnutí dotazu
 - Rekurzivní vyhledání a neautoritativní odpověď

© 2005 Petr Grygárek, FEI VŠB TUOstrava, Počítačové sítě (Bc.)

6

Primární a sekundární name servery

- Data zóny permanentně uložena v souborech na primárním serveru
 - sekundární servery periodicky testují u primárního, zda mají aktuální verzi DB; pokud ne, vyžádají transfer databáze od primárního serveru
 - při změnách v DB na primárním NS nutno změnit číslo verze (detekce změny zvýšením čísla)
 - Odpověď primárního i sekundárního NS autoritativní
- caching-only DNS servery - nejsou autoritou pro žádnou doménu, jen provádějí rekurzivní překlad a caching

© 2005 Petr Grygárek, FEI VŠB TUOstrava, Počítačové sítě (Bc.)

7

Resolver

- Část SW klienta, který provádí komunikaci s DNS serverem
- Konfigurace:
 - default domain pro relativní jména
 - první a záložní rekurzivní jmenové servery
 - u některých systémů, které provádějí vyhledání samy, konfigurace seznamu kořenových jmenových serverů

© 2005 Petr Grygárek, FEI VŠB TUOstrava, Počítačové sítě (Bc.)

8

Komunikační protokol DNS

- Resolver - jmenový server
- Jmenový server - jmenový server
- Běžné dotazy a odpovědi nad UDP (port 53)
- Dlouhá data a transfer zóny z primárního na sekundární server nad TCP (port 53)

© 2005 Petr Grygárek, FEI VŠB TUOstrava, Počítačové sítě (Bc.)

9

Záznamy databáze DNS (Resource Records)

- univerzální formát
 - Doménové jméno
 - Typ záznamu
 - Data proměnné délky
 - Interpretace rozdílná podle typu záznamu
 - Time to live
 - doba, po kterou se záznam smí držet v cache klientů (typicky hodiny až dny)
 - při změně záznamu v DNS může trvat hodiny až dny, než se projeví v celém Internetu

© 2005 Petr Grygárek, FEI VŠB TUOstrava, Počítačové sítě (Bc.)

10

Nejdůležitější typy záznamů DNS

Type	Meaning	Value
SOA	Start of Authority	Parameters for this zone
A	IP address of a host	32-Bit integer
MX	Mail exchange	Priority, domain willing to accept e-mail
NS	Name Server	Name of a server for this domain
CNAME	Canonical name	Domain name
PTR	Pointer	Alias for an IP address
HINFO	Host description	CPU and OS in ASCII
TXT	Text	Uninterpreted ASCII text

© 2005 Petr Grygárek, FEI VŠB TUOstrava, Počítačové sítě (Bc.)

11

Propojení jmenových serverů (příklad pro www.vsb.cz)

V databázi DNS (všech) root serverů:

cz. NS dns-server.eunet.cz.
dns-server.eunet.cz. A 120.0.1.2

V databázi DNS serveru dns-server.eunet.cz:

vsb.cz. NS dns.vsb.cz.
dns.vsb.cz. A 158.196.1.100

V databázi DNS serveru dns.vsb.cz:

www.vsb.cz. A 158.196.1.200

© 2005 Petr Grygárek, FEI VŠB TUOstrava, Počítačové sítě (Bc.)

12

Reverzní domény

- mapování IP adres na doménová jména
- doména **in-addr.arpa.**, pak rozdělena na NS nižších úrovní po bajtech IP adresy (od nejvyššího řádu)
- tyto NS provozují kontinentální správní organizace, poskytovatelé a jednotlivé organizace
- Delegují se reverzní domény pro adresy třídy B (velké organizace a poskytovatelé) a třídy C

Příklad:

Doménové jméno pro záznam k reverznímu překladu adresy 158.196.146.10 je 10.146.196.158.in-addr.arpa.

Delegace reverzních domén u beztřídních adres

- RFC 2317 (1998)
- Řeší problém, kdy při každé změně PTR záznamu je třeba kontaktovat poskytovatele, který provozuje DNS server reverzní domény pro všechny své podsítě
 - tedy v podstatě při každé změně jména stroje nebo zavedení nového stroje (A a PTR záznamy musí párovat)
- Řeší se odkazy (alias - CNAME) z DNS serveru reverzní domény poskytovatele pro všechny adresy podsítě na speciální jméno domény na DNS serveru zákazníka

Příklad konfiguračního souboru DNS serveru

```
: Authoritative data for cs.vu.nl
cs.vu.nl.      86400  IN  SOA  star.boss (952771.7200.7200.2419200.86400)
cs.vu.nl.      86400  IN  TXT  "Divisie Wiskunde en Informatica."
cs.vu.nl.      86400  IN  TXT  "Vrije Universiteit Amsterdam."
cs.vu.nl.      86400  IN  MX   1 zephyr.cs.vu.nl.
cs.vu.nl.      86400  IN  MX   2 top.cs.vu.nl.

fits.cs.vu.nl. 86400  IN  HINFO Sun Unix
fits.cs.vu.nl. 86400  IN  A    130.37.16.112
fits.cs.vu.nl. 86400  IN  A    192.31.231.165
fits.cs.vu.nl. 86400  IN  MX   1 fits.cs.vu.nl.
fits.cs.vu.nl. 86400  IN  MX   2 zephyr.cs.vu.nl.
fits.cs.vu.nl. 86400  IN  MX   3 top.cs.vu.nl.
www.cs.vu.nl.  86400  IN  CNAME star.cs.vu.nl.
ftp.cs.vu.nl.  86400  IN  CNAME zephyr.cs.vu.nl.

rowboat        IN  A    130.37.56.201
               IN  MX   1 rowboat
               IN  MX   2 zephyr
               IN  HINFO Sun Unix

little-sister  IN  A    130.37.62.23
               IN  HINFO Mac MacOS

laserjet       IN  A    192.31.231.216
               IN  HINFO "HP Laserjet IISi" Proprietary
```

Konvence zónového souboru

- @ - implicitní doména
- Pokud v levé části vypuštěno jméno, bere se to z minulého řádku
- Jména neukončená tečkou jsou relativní a doplňují se hodnotou direktivy \$ORIGIN
- Direktivou \$TTL lze stanovit implicitní hodnotu pro Time to live.

Praktické příklady

Příklad 1 Nalezení jména homel.vsb.cz.

1. Kdo je zodpovědný za doménu . ?

```
dig -t NS .

;; ANSWER SECTION:
.                457010 IN      NS       A.ROOT-SERVERS.NET.
.                57010  IN      NS       B.ROOT-SERVERS.NET.
.                457010 IN      NS       C.ROOT-SERVERS.NET.
...
.                457010 IN      NS       M.ROOT-SERVERS.NET.

;; ADDITIONAL SECTION:
A.ROOT-SERVERS.NET. 126521 IN      A        198.41.0.4
B.ROOT-SERVERS.NET. 558521 IN      A        192.228.79.201
C.ROOT-SERVERS.NET. 558521 IN      A        192.33.4.12
...
M.ROOT-SERVERS.NET. 558522 IN      A        202.12.27.33
```

© 2005 Petr Grygárek, FEI VŠB TUOstrava, Počítačové sítě (Bc.)

19

2. Kdo je zodpovědný za doménu cz. ?

```
dig @A.ROOT-SERVERS.NET. -t NS cz

;; ANSWER SECTION:
cz.                172800 IN      NS       SUNIC.SUNET.SE.
cz.                172800 IN      NS       NS-EXT.VIX.COM.
cz.                172800 IN      NS       NS.TLD.cz.
cz.                172800 IN      NS       NSS.TLD.cz.
cz.                172800 IN      NS       NS-CZ.RIPE.NET.
cz.                172800 IN      NS       NS2.NIC.FR.

;; ADDITIONAL SECTION:
SUNIC.SUNET.SE.    172800 IN      A        192.36.125.2
NS-EXT.VIX.COM.    172800 IN      A        204.152.184.64
NS.TLD.cz.         172800 IN      A        217.31.196.10
NSS.TLD.cz.        172800 IN      A        217.31.200.10
NS-CZ.RIPE.NET.    172800 IN      A        193.0.12.60
NS2.NIC.FR.        172800 IN      A        192.93.0.4
```

© 2005 Petr Grygárek, FEI VŠB TUOstrava, Počítačové sítě (Bc.)

20

3. Kdo je zodpovědný za doménu vsb.cz. ?

```
dig @sunic.sunet.se. -t NS vsb.cz.

;; ANSWER SECTION:
vsb.cz.            25493  IN      NS       decsys.vsb.cz.
vsb.cz.            25493  IN      NS       ns.ces.net.

;; ADDITIONAL SECTION:
ns.ces.net.        108971 IN      A        195.113.144.233
decsys.vsb.cz.    25493  IN      A        158.196.149.9
```

© 2005 Petr Grygárek, FEI VŠB TUOstrava, Počítačové sítě (Bc.)

21

4. Zeptáme se na homel.vsb.cz

```
dig @decsys.vsb.cz -t A homel.vsb.cz.

(technická poznámka: někdy je vhodné uvést jméno NS adresou
- @158.196.149.9 (problémy s IPv6 adresami a záznamy AAAA))

;; ANSWER SECTION:
homel.vsb.cz.      86400  IN      A        158.196.149.49

;; AUTHORITY SECTION:
vsb.cz.            86400  IN      NS       ns.ces.net.
vsb.cz.            86400  IN      NS       decsys.vsb.cz.

;; ADDITIONAL SECTION:
ns.ces.net.        86400  IN      A        195.113.144.233
decsys.vsb.cz.    86400  IN      A        158.196.149.9
```

© 2005 Petr Grygárek, FEI VŠB TUOstrava, Počítačové sítě (Bc.)

22

Příklad 2 Reverzní překlad adresy 158.196.149.79

© 2005 Petr Grygárek, FEI VŠB TUOstrava, Počítačové sítě (Bc.)

23

Formulace dotazu

Budeme se ptát na jméno
79.149.196.158.in-addr.arpa.
a typ záznamu PTR.

© 2005 Petr Grygárek, FEI VŠB TUOstrava, Počítačové sítě (Bc.)

24

1. Kdo je zodpovědný za doménu . ?

```
dig -t NS .
```

```
;; ANSWER SECTION:
.                457010  IN      NS      A.ROOT-SERVERS.NET.
.                57010   IN      NS      B.ROOT-SERVERS.NET.
.                457010  IN      NS      C.ROOT-SERVERS.NET.
...
.                457010  IN      NS      M.ROOT-SERVERS.NET.

;; ADDITIONAL SECTION:
A.ROOT-SERVERS.NET. 126521  IN      A        198.41.0.4
B.ROOT-SERVERS.NET. 558521  IN      A        192.228.79.201
C.ROOT-SERVERS.NET. 558521  IN      A        192.33.4.12
...
M.ROOT-SERVERS.NET. 558522  IN      A        202.12.27.33
```

© 2005 Petr Grygárek, FEI VŠB TUOstrava, Počítačové sítě (Bc.)

25

2. Kdo je zodpovědný za doménu arpa. ?

```
dig @A.ROOT-SERVERS.NET -t NS arpa.
```

```
;; ANSWER SECTION:
arpa.           518400  IN      NS      A.ROOT-SERVERS.NET.
arpa.           518400  IN      NS      B.ROOT-SERVERS.NET.
...
arpa.           518400  IN      NS      M.ROOT-SERVERS.NET.

;; ADDITIONAL SECTION:
A.ROOT-SERVERS.NET. 3600000  IN      A        198.41.0.4
B.ROOT-SERVERS.NET. 3600000  IN      A        192.228.79.201
...
M.ROOT-SERVERS.NET. 3600000  IN      A        202.12.27.33
```

© 2005 Petr Grygárek, FEI VŠB TUOstrava, Počítačové sítě (Bc.)

26

3. Kdo je zodpovědný za doménu in-addr.arpa. ?

```
dig @A.ROOT-SERVERS.NET -t NS in-addr.arpa.
```

```
;; ANSWER SECTION:
arpa.           518400  IN      NS      A.ROOT-SERVERS.NET.
arpa.           518400  IN      NS      B.ROOT-SERVERS.NET.
...
arpa.           518400  IN      NS      M.ROOT-SERVERS.NET.

;; ADDITIONAL SECTION:
A.ROOT-SERVERS.NET. 3600000  IN      A        198.41.0.4
B.ROOT-SERVERS.NET. 3600000  IN      A        192.228.79.201
...
M.ROOT-SERVERS.NET. 3600000  IN      A        202.12.27.33
```

© 2005 Petr Grygárek, FEI VŠB TUOstrava, Počítačové sítě (Bc.)

27

4. Kdo je zodpovědný za doménu 158.in-addr.arpa ?

```
dig @A.ROOT-SERVERS.NET -t NS 158.in-addr.arpa
```

```
;; ANSWER SECTION:
158.in-addr.arpa. 86400  IN      NS      indigo.ARIN.NET.
158.in-addr.arpa. 86400  IN      NS      epazote.ARIN.NET.
158.in-addr.arpa. 86400  IN      NS      figwort.ARIN.NET.
158.in-addr.arpa. 86400  IN      NS      chia.ARIN.NET.
158.in-addr.arpa. 86400  IN      NS      dill.ARIN.NET.
158.in-addr.arpa. 86400  IN      NS      BASIL.ARIN.NET.
158.in-addr.arpa. 86400  IN      NS      henna.ARIN.NET.
```

Všimněte si, že jde o dost dávno přidělený rozsah adres, primární DNS server reverzní domény neprovozuje RIPE, jako např. pro 194.in-addr.arpa.

© 2005 Petr Grygárek, FEI VŠB TUOstrava, Počítačové sítě (Bc.)

28

5. Kdo je zodpovědný za doménu 196.158.in-addr.arpa ?

```
dig @ indigo.ARIN.NET. -t NS 196.158.in-addr.arpa
```

```
;; AUTHORITY SECTION:
196.158.in-addr.arpa. 86400  IN      NS      decsys.vsb.cz.
196.158.in-addr.arpa. 86400  IN      NS      ns.ces.net.
196.158.in-addr.arpa. 86400  IN      NS      ns.ripe.net.
```

© 2005 Petr Grygárek, FEI VŠB TUOstrava, Počítačové sítě (Bc.)

29

6. Jaké je jméno k 158.196.149.79 ?

```
dig @decsys.vsb.cz -t PTR 79.149.196.158.in-addr.arpa.
```

```
;; ANSWER SECTION:
79.149.196.158.in-addr.arpa. 86400  IN      PTR      wehmel.vsb.cz.
```

```
;; AUTHORITY SECTION:
196.158.in-addr.arpa. 86400  IN      NS      decsys.vsb.cz.
196.158.in-addr.arpa. 86400  IN      NS      ns.ces.net.
196.158.in-addr.arpa. 86400  IN      NS      ns.ripe.net.
```

```
;; ADDITIONAL SECTION:
ns.ces.net.      86400  IN      A        195.113.144.233
ns.ripe.net.     66132  IN      A        193.0.0.193
decsys.vsb.cz.   86400  IN      A        158.196.149.9
```

© 2005 Petr Grygárek, FEI VŠB TUOstrava, Počítačové sítě (Bc.)

30

Příklad 3

Delegace beztrždních adres 11.2.3.64/27

© 2005 Petr Grygárek, FEI VŠB TUOstrava, Počítačové sítě (Bc.)

31

Reverzní překlad sítě 11.2.3.64/27

- Poskytovatel: zóna 3.2.11.in-addr.arpa.
 - DNS server odkazovaný ze serveru pro doménu 2.11.in-addr.arpa.
- Zákazník: zóna 64.3.2.11.in-addr.arpa.
 - DNS server ns1.customer1-subnet.com, ns2.customer1-subnet.com

```
65 IN CNAME 65.64.3.2.11.in-addr.arpa.
66 IN CNAME 66.64.3.2.11.in-addr.arpa.
...
94 IN CNAME 94.64.3.2.11.in-addr.arpa.
```

```
64 IN NS ns1.customer1-subnet.com.
64 IN NS ns2.customer1-subnet.com.
```

```
65 IN PTR a.mydomain.com.
66 IN PTR b.mydomain.com.
...
94 IN PTR x.mydomain.com.
```

© 2005 Petr Grygárek, FEI VŠB TUOstrava, Počítačové sítě (Bc.)

32

Alternativní zápis

- Poskytovatel: zóna 3.2.11.in-addr.arpa.
 - DNS server poskytovatele je odkazovaný ze serveru pro doménu 2.11.in-addr.arpa.
 - Zákazníkovi poskytovatel přidělil síť 11.2.3.0/24, ten ji chce rozdělit na 4 podsítě (lokality) a delegovat na 4 nezávislé DNS servery
- Zákazník: zóna 64/27.3.2.11.in-addr.arpa.
 - DNS serveru ns1.customer1-subnetA.com, ns2.customer1-subnetA.com

```
65 IN CNAME 65.64/27.3.2.11.in-addr.arpa.
66 IN CNAME 66.64/27.3.2.11.in-addr.arpa.
...
94 IN CNAME 94.64/27.3.2.11.in-addr.arpa.
```

```
64/27 IN NS ns1.customer1-subnetA.com.
64/27 IN NS ns2.customer1-subnetA.com.
```

(podobně pro další podsítě)

```
65 IN PTR a.mydomain.com.
66 IN PTR b.mydomain.com.
...
94 IN PTR x.mydomain.com.
```

© 2005 Petr Grygárek, FEI VŠB TUOstrava, Počítačové sítě (Bc.)

33

Návaznost DNS na elektronickou poštu

e-mail: nekdo@domena.com

- MX záznam pro doménové jméno *domena.com* (např. *domena.com MX posta.domena.com*)
 - Lze uvést i více záznamů s různou prioritou
- A záznam pro *posta.domena.com* určí IP adresu této poštovní brány

© 2005 Petr Grygárek, FEI VŠB TUOstrava, Počítačové sítě (Bc.)

34

Dynamická DNS (DDNS)

- RFC 2136
- dynamická DNS, umožňuje dynamické registrování IP adres k doménovým jménům
- užitečné při použití dynamického přidělování adres (DHCP)
- problém s autentizací
- prakticky se zatím příliš nepoužívá

© 2005 Petr Grygárek, FEI VŠB TUOstrava, Počítačové sítě (Bc.)

35